

MUSIQA FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Allaniyazov Baxadir Kutlimuratovich

"Umum kasbiy va ijtimoiy gumanitar fanlar" kafedrası dotsenti v.v.b.

O'zbekiston davlat konservatoriyasi Nukus filiali

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.10623578>

ARTICLE INFO

Received: 28th January 2024

Accepted: 05th February 2024

Online: 06th February 2024

KEY WORDS

Musiqashunoslik, pedagogik
texnologiyalar, ta'lim,
innovatsiyalar, interaktiv
darslar, onlayn kurslar, audio va
video materiallar, masofaviy
o'qitish, ta'limni
individuallashtirish.

ABSTRACT

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'limda muhim rol o'ynaydi va o'quv jarayonini yanada interaktiv, qulay va samarali qilish imkonini beradi. Musiqashunoslikni o'qitishda bunday texnologiyalardan interfaol darslarni yaratish, eshitish va musiqiy idrokni rivojlantirish, shuningdek audio va video materiallar bilan ishlash uchun foydalanish mumkin. Masalan, o'quv dasturlari va onlayn kurslar talabalarga musiqa nazariyasi va musiqa san'ati tarixini qiziqarli tarzda o'rganish, munozaralar va loyihalarda faol ishtirok etish imkonini beradi. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, shuningdek, o'qituvchilarga talabalarning yutuqlarini tahlil qilish, o'quv materiallarini ularning ehtiyojlariga moslashtirish va ular bilan doimiy aloqada bo'lishga yordam beradi. Shunday qilib, musiqashunoslikni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish yanada samarali va qiziqarli o'quv jarayoniga yordam beradi.

Zamonaviy texnologiyalarning rivojlanishi bilan ta'lim keskin o'zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Musiqashunoslikni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish tobora dolzarb va talabga aylanib bormoqda. Ushbu maqolada musiqashunoslikni o'qitishda zamonaviy texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati va salohiyati, ularning afzalliklari, qiyinchiliklari va mumkin bo'lgan cheklovlari ko'rib chiqiladi [1]. Raqamli davrning rivojlanishi kontekstida musiqashunoslik fanida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish katta ahamiyatga ega va diqqat va qo'shimcha tadqiqotlarni talab qiladi.

Musiqashunoslik- bu musiqa tarixi, musiqa nazariyasi, musiqiy asarlarni tahlil qilish, musiqiy madaniyatni kontekstli o'rganish va boshqalarni qamrab oladigan keng sohadir:

1. Musiqiy analitik fikrlash: musiqashunoslik talabalari musiqiy asarlarni, shu jumladan tarkibiy, garmonik va stilistik tahlillarni tanqidiy tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishlari kerak.

2. Kompleks yondashuv: musiqashunoslikni o'qitish nafaqat nazariy materiallarni, balki amaliy mashg'ulotlarni, audio va video materiallarni tahlil qilishni, musiqiy yozuvlarni o'rganishni va boshqalarni ham o'z ichiga olishi kerak.
3. Tarixiy kontekst: musiqashunoslikning muhim jihati musiqani tarixiy va madaniy kontekstda o'rganish, shu jumladan musiqiy davrlar, uslublar va janrlarni o'rganishdir [4].
4. Eshitish qobiliyatini rivojlantirish: musiqashunoslik talabalari musiqiy asarlarning eshitish qobiliyatini va eshitish tahlilini rivojlantirishlari kerak.
5. Texnologiyadan foydalanish: interfaol darslar, onlayn kurslar va audio-vizual materiallar kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalar yanada samarali va qiziqarli o'rganish uchun o'qitish jarayoniga kiritilishi mumkin.

Ushbu xususiyatlar nazariy va amaliy jihatlarni va hozirgi zamon usullari va texnologiyalarining uyg'un kombinatsiyasini hisobga olgan holda musiqashunoslikni o'qitishning asosiy yo'nalishlarini aks ettiradi.

Musiqashunoslikni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar talabalar tomonidan materialni samarali va qiziqarli o'zlashtirishga hissa qo'shadigan turli xil innovatsion usul va vositalarni o'z ichiga oladi. Ular orasida quyidagilarni ajratib ko'rsatish mumkin:

1. Talabalarga o'quv jarayoniga ko'proq jalb qilish imkonini beruvchi interaktiv darslardan foydalanish, masalan, multimedia taqdimotlari, o'yin elementlari va interaktiv topshiriqlardan foydalanish.
2. Onlayn kurslar va masofaviy ta'limni qo'llash talabalarga o'zlari uchun qulay bo'lgan vaqtda va dunyoning istalgan nuqtasidan ta'lim resurslaridan foydalanish imkonini beradi.
3. Turli xil musiqiy asarlarni tasvirlash va tahlil qilish uchun audio va video materiallardan foydalanish.
4. Talabalarining amaliy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradigan musiqiy kompozitsiyalarni yaratish va tahrirlash uchun zamonaviy dasturlar va dasturlardan foydalangan holda o'qitish [3].
5. Musika tarixi va nazariyasini o'rganish, talabalar va o'qituvchilar o'rtasida munozaralar va aloqalarni o'tkazish uchun onlayn manbalardan foydalanish.

Ushbu texnologiyalardan samarali foydalanish nafaqat texnik jihozlarni, balki sifatli ta'lim mazmunini yaratish va o'quv jarayonini tashkil etish uchun o'qituvchilarning kasbiy malakasini ham talab qiladi.

Musiqashunoslikni o'qitishda texnologiyadan foydalanishning afzalliklari quyidagilar:

1. Ta'limga kengaytirilgan kirish: texnologiyadan foydalanish dunyoning istalgan nuqtasidan kelgan talabalarga sifatli musiqiy ta'lim olish imkoniyatini beradi.
2. Kontseptsionalarni vizualizatsiya qilish va audializatsiya qilish: texnologiya o'qituvchilar va talabalarga musiqiy tushunchalarni tasavvur qilish va audializatsiya qilish imkonini beradi, bu esa o'quv jarayonini yanada qulayroq va qiziqarli qiladi.
3. Interfaol o'qitish usullari: interaktiv texnologiyalardan foydalanish yanada qiziqarli darslarni, shu jumladan o'yin elementlari, virtual ekskursiyalar va talabalarni jalb qilishning boshqa shakllarini yaratishga imkon beradi.
4. Ta'limni individuallashtirish: zamonaviy texnologiyalar har bir talabaning ehtiyojlari va darajasini hisobga olgan holda shaxsiylashtirilgan o'quv rejalari va materiallarini yaratishga imkon beradi.

5. Fikr-mulohaza va baholash: onlayn platformalar tez va samarali fikr-mulohazalar va talabalar faoliyatini baholash imkoniyatini beradi.

6. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish: texnologiyalar ixtisoslashtirilgan dasturlar va jihozlardan foydalangan holda musiqiy kompozitsiyalarni tayyorlash va ijro etish bo'yicha treninglar o'tkazishga imkon beradi.

7. Masofaviy ta'lim: masofaviy ta'lim texnologiyalari musiqashunoslikni onlayn tarzda o'qitishga imkon beradi, bu ayniqsa taqsimlangan geografik joylarda to'g'ri keladi.

Ushbu afzalliklar musiqashunoslikni o'qitishda texnologiyadan foydalanishni yanada samarali va demokratik qiladi, bu esa yaxshiroq va arzonroq ta'limga yordam beradi.

Shuningdek, musiqa fanini o'qitishda texnologiyalardan foydalanishda quyidagi muammolarga duch kelish mumkin:

1. Texnik cheklovlar: zarur jihozlarning etishmasligi yoki yuqori tezlikdagi internetga kirish imkoniyati yo'qligi sababli barcha ta'lim muassasalarida, shuningdek talabalarda zamonaviy texnologiyalardan har doim ham keng foydalanish mumkin emas.

2. O'qituvchilarni tayyorlash: o'z tarafdorlari o'qituvchilaridan kompyuter savodxonligini o'qitish va rivojlantirishning yangi vositalarini o'zlashtirish zarurati.

3. Ta'lim mazmunining sifati: onlayn o'quv platformalarida ta'lim mazmunini sifatini saqlash va yangilash, uni talabalar ehtiyojlariga moslashtirish.

4. O'zaro ta'sir va sotsializatsiya cheklovlari: talabalarining jismoniy o'zaro ta'siri, jamoaviy ish va ta'lim doirasida muloqot qilish imkoniyatlarini kamaytirish.

5. Taraqqiyotni baholash: onlayn ta'lim formatlari va masofaviy texnologiyalardan foydalanishda talabalarining bilim va ko'nikmalarini ob'ektiv baholashdagi qiyinchiliklar.

6. Amaliy mashg'ulotlardagi cheklovlar: musiqiy ta'limning ba'zi jihatlari, ayniqsa ijro amaliyoti bilan bog'liq bo'lgan narsalar, onlayn platformalar orqali amalga oshirish qiyinroq bo'lishi mumkin [4].

Ushbu qiyinchiliklar va cheklovlarni hisobga olgan holda, talabalarining o'ziga xos ehtiyojlarini hisobga olgan holda ta'limda texnologiyalarni ishlab chiqish va qo'llash, shuningdek, o'qituvchilarni eng yangi usullar va pedagogik texnologiyalar bo'yicha o'qitishga e'tibor berish muhimdir.

Xulosa. Xulosa qilib shuni ta'kidlash mumkinki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar musiqashunoslikni o'qitish jarayonini yaxshilash uchun katta imkoniyatlarga ega. Biroq, ular, shuningdek, ularni engish uchun e'tibor va kuch talab qiladigan qiyinchiliklarni taqdim etadilar. Zamonaviy tendentsiyalar va imkoniyatlarni hisobga olgan holda sifatli musiqiy ta'limni ta'minlash uchun texnologik vositalar va o'qitish usullarini ishlab chiqish va takomillashtirishni davom ettirish muhimdir. O'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligiga, sifatli o'quv mazmunini ishlab chiqishga va talabalarining samarali o'zaro munosabatlari uchun sharoit yaratishga e'tibor qaratish lozim. Ushbu omillarni hisobga olgan holda aytish mumkinki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar musiqashunoslikni o'qitish uchun yangi ufqlarni ochib beradi, bu esa bilimlardan kengroq foydalanish, o'rganishda ko'proq moslashuvchanlik va yangi ko'nikmalarni rivojlantirish imkoniyatini beradi.

References:

1. Gorbunova I.B., & Hiner E. (2018). Music education today: music computer technology system for learning music Soft Way to Mozart. Мир науки, культуры, образования, (5 (72)), 336-341.
2. Inkar, K., & Kamola, M. (2022). THE VALIDITY OF SPEAKING TESTS. *Journal of new century innovations*, 18(5), 199-202.
3. Khodjaeva Ziyodakhon Latipovna (2020). Applying innovative technology at music lessons. Проблемы современной науки и образования, (4-2 (149)), 30-32.
4. Laptev I.G. (2019). Role of instrumental musical stimulation in rehabilitation of junior schoolchildren with hearing disorders. *Sciences of Europe*, (39-4 (39)), 26-33.
5. Makhsetovna, K. I., & Shamuratovna, K. A. (2023). TYPES OF VALIDITY IN SPEAKING TESTS. *American Journal Of Philological Sciences*, 3(03), 18-21.
6. Nikishina I.V. Innovative pedagogical technologies and organization of educational and methodical processes in school: the use of interactive forms and methods in the process of training students and teachers. Volgograd: Teacher, 2008. P.p. 4-9.
7. Алланиязов, Б. (2018). ЛЮДИ ИСКУССТВА (КОМПОЗИТОР, ДИРИЖЁР И ПЕДАГОГ). Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи, 72.